

Eclass4U

The best Choice for you

ΔΕΟ10

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ : Βίκυ Βάρδα

210-5711484 6970401981

Κομνηνού Διομήδους 28,
Ηράκλειο-ΤΚ. 14122

grammateia.eclass4u@gmail.com

www.eclass4u.gr

Περιεχόμενα

1. ΤΟ ΔΙΚΑΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ	2
2. Τα είδη των νομικών πράξεων της Κοινότητας	2
3. ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	3
4. ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ	3
5. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ .	4
6. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΕΝΝΟΜΗΣ ΤΑΞΗΣ ΣΧΕΣΗ	5
7. Η ΕΝΙΑΙΑ ΑΓΟΡΑ ΚΑΙ Η ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ ΤΩΝ ΠΑΡΑΓΟΝΤΩΝ ΤΗΣ	6
8. Η ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΑΓΟΡΑ	6
9. Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ	7
10. ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΩΝ ΤΕΣΣΑΡΩΝ ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΩΝ	7
11. Το πρόβλημα της «αντίστροφης διάκρισης»	8
12. Η ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ	8
13. Η ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΠΡΟΣΩΠΩΝ	10
14. ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	11
15. ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	12
16. Από το Τέλος του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου ως τη Δημιουργία των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (1958)	13
17. Οι Συνθήκες της Ρώμης (1958)	13
18. Η Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη	14
19. Η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (1993)	14
20. Η Συνθήκη της Νίκαιας	15
21. Η Συνταγματική Συνθήκη	15
22. Η Μεταρρυθμιστική Συνθήκη [Συνθήκη της Λισαβόνας]	16
23. Η ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ	17
24. Οι Λειτουργίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής	18
25. Το Συμβούλιο Υπουργών	20
26. Είδη Κοινοτικής Νομοθεσίας	21
27. Ευελιξία	22
28. ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ	23
29. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο	24
30. Το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	24
31. Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων	25

1.ΤΟ ΔΙΚΑΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Το δίκαιο της Ευρωπαϊκής ένωση διακρίνεται σε:

- 1. Πρωτογενές** στο οποίο εντάσσονται οι ιδρυτικές συνθήκες και όσες τις τροποποιούν, συνθήκες προσχώρησης, τα παραρτήματα, πρωτόκολλα και δηλώσεις που συνοδεύουν τις συνθήκες, το έθιμο και οι γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου που έχουν συνταγματική ποιότητα.
- 2. Παράγωγο** το οποίο θεσμοθετείται σύμφωνα με την προβλεπόμενη στο πρωτογενές δίκαιο διαδικασία από τα όργανα της ένωσης. Σε αυτό εντάσσονται οι κανονισμοί, οδηγίες, αποφάσεις, αποφάσεις-πλαίσιο, συστάσεις, γνώμες, διεθνείς συμβάσεις και διεθνείς συμφωνίες.

2.Τα είδη των νομικών πράξεων της Κοινότητας

α) Κανονισμοί: Εκδίδονται από το Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο και χρησιμοποιούνται όταν υπάρχει ανάγκη ομοιομορφίας της νομικής ρύθμισης σε όλη την Κοινότητα και αποδέκτες τους είναι όλα τα Κράτη-Μέλη, τα φυσικά και νομικά πρόσωπα και τα κοινοτικά όργανα. Έχουν άμεση εφαρμογή και γενική ισχύ και δεσμευτικότητα. Άμεση εφαρμογή σημαίνει ότι 20 ημέρες μετά τη δημοσίευσή τους στην Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ενσωματώνονται στο εσωτερικό δίκαιο του κάθε κράτους-μέλους χωρίς να απαιτείται το τελευταίο να ενεργήσει κάποια πράξη. Γενική ισχύς και δεσμευτικότητα σημαίνει ότι έχουν γενικό και αφηρημένο περιεχόμενο και εφαρμόζονται κάθε φορά που συντρέχουν οι κατάλληλες προϋποθέσεις.

β) Οδηγίες: Είναι δεσμευτικές μόνο ως προς το αποτέλεσμα που επιδιώκουν και εναπόκειται σε κάθε Κράτος-Μέλος να επιλέξει τον τρόπο για την επίτευξη του αποτελέσματος αυτού. Από τη στιγμή που μία οδηγία τεθεί σε ισχύ υπάρχει προθεσμία για την ενσωμάτωσή της στο εσωτερικό δίκαιο κάθε κράτους-μέλους η οποία (ενσωμάτωση) δεν γίνεται άμεσα, όπως στους κανονισμούς, αλλά με νόμο, προεδρικό διάταγμα, υπουργική απόφαση ή συλλογική σύμβαση και με τρόπο που εξασφαλίζει την πλήρη εφαρμογή της οδηγίας. Εάν παρέλθει η ορισθείσα προθεσμία και η μεταφορά της οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο δεν έχει πραγματοποιηθεί τότε η οδηγία έχει άμεση ισχύ για τους ιδιώτες εφόσον οι τελευταίοι αποκτούν δικαιώματα (όχι υποχρεώσεις) και το περιεχόμενο της οδηγίας είναι καθορισμένο με σαφήνεια.

γ) Αποφάσεις: Είναι δεσμευτικές μόνο για τους αποδέκτες τους (δεν έχουν δηλ. γενική ισχύ). Αποδέκτες τους μπορεί να είναι Κράτη-Μέλη, κοινοτικά όργανα, φυσικά πρόσωπα και νομικά πρόσωπα.

δ) Αποφάσεις-πλαίσιο: Χρησιμοποιούνται για την εναρμόνιση της νομοθεσίας. Δεσμεύουν τα Κράτη – Μέλη ως προς το αποτέλεσμα (όπως οι οδηγίες) αλλά οι ιδιώτες δεν μπορούν να διεκδικήσουν ενώπιον των εθνικών τους δικαστηρίων κάποιο δικαίωμα που να απορρέει από αυτές.

ε) Διεθνείς συμφωνίες: Είναι αυτές που η Κοινότητα συνάπτει με κράτη εκτός της Κοινότητας και διεθνείς οργανισμούς.

στ) Συμβάσεις: Συνάπτονται μεταξύ της Ένωσης και των Κρατών-Μελών της έπειτα από μη δεσμευτική σύσταση της Ένωσης.

3. ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

Τοπικό: Εφαρμόζεται στην εδαφική, εναέρια και θαλάσσια επικράτεια των Κρατών-Μελών. Τα τοπικά όρια διευρύνονται με την είσοδο νέων μελών και αυξομειώνονται ανάλογα με την μεταβολή των συνόρων των Κρατών-Μελών.

Προσωπικό: Πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι μόνον οι πολίτες των Κρατών-Μελών. Εξαρτάται, λοιπόν, από τα Κράτη – Μέλη ποιοι είναι οι ιδιώτες-αποδέκτες του κοινοτικού δικαίου.

Ουσιαστικό: το κοινοτικό δίκαιο εφαρμόζεται μόνο για τις αρμοδιότητες που έχουν εκχωρηθεί από τα Κράτη-Μέλη στην Κοινότητα ή στην Ένωση γενικότερα.

4. ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Αποκλειστική είναι μία αρμοδιότητα όταν η Κοινότητα είναι η μόνη αρμόδια να ενεργήσει για τη ρύθμιση του συγκεκριμένου θέματος. Ως αποκλειστικές σημειώνονται οι ακόλουθες αρμοδιότητες: η τελωνειακή ένωση, η κοινή εμπορική πολιτική, οι διεθνείς μεταφορές μεταξύ Κρατών-μελών, η νομισματική πολιτική για τα κράτη της ευρωζώνης, η ρύθμιση του καθεστώτος των κοινοτικών υπαλλήλων, η διατήρηση των βιολογικών πόρων της θάλασσας στο πλαίσιο της κοινής αλιευτικής πολιτικής.

Συντρέχουσα είναι μία αρμοδιότητα για την οποία τα Κράτη-Μέλη παραμένουν αρμόδια εφόσον η Κοινότητα δεν έχει λάβει μέτρα στο πεδίο αυτό. Από τη στιγμή που η Κοινότητα ενεργήσει τα Κράτη-Μέλη δεν μπορούν πλέον να ρυθμίσουν μονομερώς το πεδίο αυτό. Ως συντρέχουσες σημειώνονται ενδεικτικά οι ακόλουθες αρμοδιότητες: η αγροτική πολιτική, η ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων, η

χορήγηση κρατικών ενισχύσεων, η κοινωνική πολιτική, θέματα περιβάλλοντος.

Υποστηρικτική είναι η αρμοδιότητα για την οποία καταρχήν υπεύθυνα να δράσουν είναι τα Κράτη-Μέλη και η Κοινότητα μπορεί να λάβει μόνο μέτρα για το συντονισμό ή υποστήριξη αυτής της δράσης προκειμένου να επιτευχθούν οι κοινοί στόχοι. Ως υποστηρικτικές σημειώνονται οι ακόλουθες αρμοδιότητες: βιομηχανία, πολιτισμός, παιδεία και επαγγελματική κατάρτιση, νεολαία, αθλητισμός.

Σιωπηρή αρμοδιότητα είναι αυτή που αναγνωρίζεται στην Κοινότητα για θέματα που δεν προβλέπεται μεν ρητά αρμοδιότητά της αλλά τα οποία θέματα βρίσκονται σε άμεση και αναγκαστική συνάφεια με εκείνα που προβλέπεται. Η σιωπηρή αρμοδιότητα καθιερώθηκε από το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

5. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ

1. Νομοθετική δράση του Συμβουλίου Υπουργών χωρίς εμπλοκή του Κοινοβουλίου. Σε πολιτικά ευαίσθητα θέματα (μετανάστευση) ή όταν πρόκειται για την υλοποίηση αποφάσεων των κοινωνικών εταίρων ή σε θέματα κοινωνικής πολιτικής την νομοθετική πρωτοβουλία έχει η Επιτροπή και η απόφαση λαμβάνεται από το Συμβούλιο με ομοφωνία ή ειδική πλειοψηφία.
2. Διαδικασία της διαβούλευσης. Τη νομοθετική πρωτοβουλία έχει η Επιτροπή. Τα Κράτη-Μέλη καταθέτουν τις απόψεις τους σε ανεπίσημες επαφές που έχουν με την Επιτροπή και εκπροσώπους του Κοινοβουλίου και επιδιώκεται κατά τι επαφές αυτές η επίτευξη συναινέσεων. Ακολουθώντας, κατατίθεται επίσημα η πρόταση στο Συμβούλιο οπότε και αρχίζει το στάδιο της διαβούλευσης. Το Συμβούλιο διαβιβάζει την πρόταση στα γνωμοδοτικά όργανα και στο Κοινοβούλιο του οποίου η γνώμη έχει τη μεγαλύτερη βαρύτητα. Προκειμένου να αποφασίσει το Συμβούλιο πρέπει να περιμένει και να λάβει υπόψη του τη γνωμοδότηση του Κοινοβουλίου, άλλως η πράξη πάσχει από ακυρότητα. Μπορεί, ωστόσο, το Συμβούλιο να μην την ακολουθήσει κατ' ουσία.
3. Διαδικασία συναπόφασης. Τη νομοθετική πρωτοβουλία έχει η Επιτροπή που υποβάλλει πρόταση στο Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο. Το Κοινοβούλιο διαβιβάζει τη γνώμη του στο Συμβούλιο που αποφασίζει, με ειδική πλειοψηφία, είτε να εκδώσει την πράξη σύμφωνα με τις τυχόν τροποποιήσεις του Κοινοβουλίου, είτε να διαβιβάσει εκ νέου στο Κοινοβούλιο υιοθετώντας μία 'κοινή θέση'. Το Κοινοβούλιο είτε θα εγκρίνει την 'κοινή θέση' είτε θα την απορρίψει είτε θα προτείνει τροπολογίες. Στην τελευταία αυτή περίπτωση το Συμβούλιο είτε θα δεχθεί τις τροπολογίες είτε θα τις απορρίψει και θα συγκαλέσει την Επιτροπή Συνδιαλλαγής. Η Επιτροπή είτε θα καταλήξει σε κοινό σχέδιο που πρέπει να εγκριθεί από το

Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο προκειμένου να εκδοθεί πράξη, άλλως πράξη δεν εκδίδεται.

6.ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΕΝΝΟΜΗΣ ΤΑΞΗΣ ΣΧΕΣΗ

1. Η κοινοτική έννομη τάξη είναι **αυτόνομη**. Εκφάνσεις της αυτονομίας της είναι οι εξής:

α. Το κοινοτικό δίκαιο είναι μία έννομη τάξη ξεχωριστή και διακριτή, τόσο από τις εθνικές έννομες τάξεις όσο και από το διεθνές δίκαιο. Έχει ομοιότητες με το εθνικό και το διεθνές δίκαιο όμως δεν ταυτίζεται με κάποιο από αυτά.

β. Υπάρχουν ξεχωριστά όργανα που έχουν την εξουσία να θέτουν κανόνες δικαίου με διαδικασία ξεχωριστή από αυτή των εθνικών διαδικασιών.

γ. Υπάρχει ειδικό δικαστικό όργανο που κρίνει την εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου.

δ. Υπάρχει ευθύνη των οργάνων της κοινοτικής έννομης τάξης για πράξεις ή παραλείψεις της.

2. Η κοινοτική έννομη τάξη έχει **άμεση ισχύ** (ή άμεσο αποτέλεσμα). Το κοινοτικό δίκαιο δηλ. Παρέχει δικαιώματα και επιβάλλει υποχρεώσεις όχι μόνο στα όργανα της κοινότητας και στα Κράτη Μέλη αλλά και στους πολίτες των Κρατών-Μελών, χωρίς να απαιτείται παρέμβαση του Κράτους-Μέλους. Ο ιδιώτης μπορεί να καταφύγει στα εθνικά δικαστήρια και να ζητήσει την εφαρμογή του κοινοτικού κανόνα. Η άμεση ισχύς για τους κανονισμούς απορρέει από την ίδια της Συνθήκη της Ε.Κ ενώ για το υπόλοιπο κοινοτικό δίκαιο από τη νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΔΕΚ).

3. Η κοινοτική έννομη τάξη υπερέχει έναντι του εθνικού υποσυνταγματικού κανόνα δικαίου (**αρχή της υπεροχής**). Η υπεροχή του κοινοτικού δικαίου έναντι κάθε κανόνα του ελληνικού δικαίου, πλην του Συντάγματος, απορρέει από το άρθρο 28 του Συντάγματος. Πρόβλημα τίθεται όσον αφορά την υπεροχή του κοινοτικού δικαίου έναντι του Συντάγματος. Το ΔΕΚ έχει κρίνει ότι το κοινοτικό δίκαιο υπερέχει και του Συντάγματος κάθε Κράτους-Μέλους προκειμένου να εξασφαλιστεί η ομοιόμορφη εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου σε όλα τα Κράτη-Μέλη. Τα εθνικά δικαστήρια είτε αποδέχονται την υπεροχή του κοινοτικού δικαίου έναντι του εθνικού Συντάγματος (π.χ Ισπανία) είτε διακηρύττουν την υπεροχή του εθνικού Συντάγματος (π.χ Πολωνία) είτε επιδεικνύουν μία συνταγματική ανοχή απέναντι στο κοινοτικό δίκαιο. Η τελευταία είναι και η κρατούσα τάση.

Επειδή, λοιπόν, κατά τα ανωτέρω, δεν υπάρχει συμφωνία ως προς την υπεροχή ή μή του κοινοτικού δικαίου έναντι του εθνικού συνταγματικού κανόνα η λύση συχνά δίνεται με αναθεώρηση του οικείου συνταγματικού κανόνα, πράξη με την οποία διασφαλίζεται

τυπικά η υπεροχή του εθνικού Συντάγματος αλλά στην ουσία γίνεται αποδεκτή η πολιτική υπεροχή του κοινοτικού δικαίου.

7.Η ΕΝΙΑΙΑ ΑΓΟΡΑ ΚΑΙ Η ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ ΤΩΝ ΠΑΡΑΓΟΝΤΩΝ ΤΗΣ

Σύμφωνα με το άρθρο 2 της ΣυνθΕΚ η δράση της Κοινότητας περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων:

1. Την απαγόρευση μεταξύ των Κρατών-Μελών των δασμών και των ποσοτικών περιορισμών κατά την εισαγωγή και εξαγωγή εμπορευμάτων καθώς και όλων των άλλων μέτρων ισοδύναμου αποτελέσματος.
2. Μία κοινή εμπορική πολιτική.
3. Μία εσωτερική αγορά την οποία θα χαρακτηρίζει η ελεύθερη κυκλοφορία προσώπων, εμπορευμάτων, υπηρεσιών και κεφαλαίων.
4. Μέτρα σχετικά με την είσοδο και την κυκλοφορία των προσώπων.

8.Η ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΑΓΟΡΑ

Κοινή αγορά είναι το βήμα για μία υπερεθνική ολοκλήρωση, που συνίσταται στην εξάλειψη όλων των εμποδίων στις ενδοκοινοτικές συναλλαγές ώστε να επιτευχθεί συγχώνευση των εθνικών αγορών σε μία **ενιαία αγορά (ή εσωτερική αγορά)** η οποία θα προσομοιάζει όσο γίνεται περισσότερο σε μία εσωτερική αγορά. Στόχος της ενιαίας αγοράς δεν είναι μόνο η ενοποίηση των εθνικών αγορών αλλά και η αύξηση της ανταγωνιστικότητάς τους.

Για τη μετάβαση από την κοινή αγορά στην εσωτερική δεν αρκεί η ελεύθερη κυκλοφορία των αγαθών αλλά απαιτούνται και η ελεύθερη κυκλοφορία όλων των συντελεστών της παραγωγής. Έτσι, το άρθρο 14 παρ. 2 της Συνθ.ΕΚ θεμελιώνει τέσσερις πρωταρχικής σημασίας ελευθερίες:

- την ελεύθερη κυκλοφορία εμπορευμάτων
- την ελεύθερη κυκλοφορία προσώπων
- την ελεύθερη κυκλοφορία υπηρεσιών
- την ελεύθερη κυκλοφορία κεφαλαίων.

9.Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ

Η Συνθήκη του Μάαστριχτ (7-2-1992) έθεσε ως στόχο τη δημιουργία μιας οικονομικής και νομισματικής ένωσης διευρύνοντας τις αρμοδιότητες της Κοινότητας στη διαχείριση των νομισματικών υποθέσεων μέσω της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Τράπεζας που απολαμβάνει θεσμική ανεξαρτησία. Κύριος στόχος της νομισματικής ενοποίησης είναι η εξασφάλιση οικονομικής σταθερότητας και σταθερότητας τιμών σε ολόκληρη την ευρωζώνη. Η νομισματική ενοποίηση συνεπάγεται και διευρυμένες εγγυήσεις για την ελεύθερη κυκλοφορία του κεφαλαίου.

10. ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΩΝ ΤΕΣΣΑΡΩΝ ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΩΝ

1. Φορείς των ελευθεριών είναι οι πολίτες της Κοινότητας ενώ αποδέκτες τα Κράτη-Μέλη, οι οργανισμοί που εξαρτώνται άμεσα ή έμμεσα από το Κράτος και τα κοινοτικά όργανα. Το ΔΕΚ δέχεται ότι οι κοινοτικές ελευθερίες μπορούν να αναπτύξουν και 'τριτενέργεια' ή 'οριζόντιο αποτέλεσμα' δηλ. να παράγουν έννομες συνέπειες και μεταξύ των ιδιωτών.

2. Η βασική λειτουργία των κοινοτικών ελευθεριών είναι η απαγόρευση των διακρίσεων με βάση την ιθαγένεια. Ο Ευρωπαίος πολίτης ή το κοινοτικό εμπόρευμα που μετακινείται εντός της Ένωσης δεν πρέπει να υφίσταται στο κράτος υποδοχής καμία αρνητική διάκριση σε σχέση με τον πολίτη ή το εμπόρευμα που προέρχεται από τη χώρα υποδοχής.

3. Απαγορεύεται κάθε εθνικό μέτρο που εμποδίζει την άσκηση των ελευθεριών που διασφαλίζονται από τη Συνθήκη ή καθιστούν την άσκησή τους λιγότερο ελκυστική (απαγόρευση περιορισμών). Ωστόσο η διασταλτική κατανόηση της έννοιας των απαγορευμένων εθνικών περιορισμών υποσκάπτει το περιθώριο της διακριτικής ευχέρειας που έχουν τα Κράτη-Μέλη και για το λόγο αυτό το ΔΕΚ εισήγαγε έννοιες όπως το γενικό συμφέρον και η αρχή της αναλογικότητας προκειμένου να δικαιολογήσει την υιοθέτηση τέτοιων εθνικών περιορισμών.

4. Το ουσιαστικό πεδίο εφαρμογής των τεσσάρων ελευθεριών είναι το πεδίο των κοινοτικών αρμοδιοτήτων. Το τοπικό πεδίο εφαρμογής τους εκτείνεται σε όλες τις οικονομικές δραστηριότητες που συνδέονται με τον κοινοτικό χώρο, καλύπτει δηλ. τα Κράτη-Μέλη αλλά και σχέσεις που έχουν συναφθεί εκτός του εδάφους της Ένωσης αλλά εμφανίζουν τέτοιο σύνδεσμο (π.χ σύμβαση που υπεγράφη στο έδαφος κράτους μη μέλους αλλά αφορά σε ευρωπαίο πολίτη).

5. Οι θεμελιώδεις ελευθερίες του κοινοτικού δικαίου βρίσκουν εφαρμογή και στον τομέα της κατάρτισης των δημοσίων συμβάσεων. Έχει θεσπιστεί μια σειρά από οδηγίες με τις οποίες επιβάλλεται, μεταξύ άλλων, η δημόσια προκήρυξη στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κάθε δημόσιας σύμβασης έργου, προμηθειών και υπηρεσιών άνω μίας δεδομένης αξίας, η επιβεβαίωση της αξιοπιστίας των υποψηφίων αναδόχων σχετικά με τη χρηματοοικονομική τους επάρκεια και την τεχνική τους υποδομή αποκλεισμένων των καταδικασμένων για εγκληματικές πράξεις, απάτη, νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Εξαιρέσεις στον κανόνα του ελεύθερου ανταγωνισμού εισάγονται για δημόσιες συμβάσεις που συνάπτονται λόγω διεθνών κανόνων ή που κηρύσσονται απόρρητες γιατί αφορούν βασικά συμφέροντα του κράτους.

11. Το πρόβλημα της «αντίστροφης διάκρισης»

Ενδέχεται ο μετακινούμενος Ευρωπαίος πολίτης να απολαμβάνει στη χώρα υποδοχής μεγαλύτερη ελευθερία και προστασία από αυτήν που απολαμβάνει ο πολίτης ή το εμπόρευμα της χώρας υποδοχής που παραμένει στη χώρα προέλευσής του. Για το λόγο αυτό το ΔΕΚ έκρινε ότι η απαγόρευση των διακρίσεων μπορεί να ισχύσει και για τους ημεδαπούς όταν υπάρχει κάποιος, έστω και έμμεσος, σύνδεσμος με άλλη κοινοτική χώρα. Η αποδοχή του φαινομένου της αντίστροφης διάκρισης ενδέχεται να θέσει σε κίνδυνο την ομοιογένεια της ενιαίας αγοράς, εντούτοις φανερώνει την αυτονομία των κρατών-Μελών να ρυθμίζουν τις υποθέσεις που είναι αποκλειστικά εσωτερικές τους.

12. Η ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ

Σύμφωνα με τα άρθρα 28 και 29 της ΣυνθΕΚ απαγορεύονται οι ποσοτικοί περιορισμοί επί των εισαγωγών και εξαγωγών καθώς και όλα τα μέτρα ισοδύναμου αποτελέσματος μεταξύ των Κρατών-Μελών.

Εμπόρευμα είναι κάθε προϊόν που έχει μια χρηματική αξία και μπορεί να είναι αντικείμενο εμπορικών συναλλαγών, όπως ενσώματα αγαθά αλλά και μή ενσώματα. Δεν είναι εμπόρευμα οι τηλεοπτικές συχνότητες. Ελεύθερη κυκλοφορία απολαμβάνουν τα προϊόντα που προέρχονται από τα Κράτη-Μέλη αλλά και όσα προέρχονται από τρίτες χώρες και κυκλοφορούν ελεύθερα στα Κράτη-Μέλη. Θεωρούνται ότι προέρχονται από Κράτη-Μέλη όσα προϊόντα:

- Παράγονται ή κατασκευάζονται στο σύνολό τους σε Κράτος – Μέλος

- Κατασκευάζονται σε δύο ή περισσότερες χώρες αλλά η τελευταία και οικονομικά ενδιαφέρουσα επεξεργασία τους γίνεται σε Κράτος-Μέλος.

- Αποτελούν ανταλλακτικά ή εξαρτήματα ενός κύριου εμπορεύματος που προέρχεται –σύμφωνα με τα ανωτέρω- από Κράτος –Μέλος.

Προϊόντα που κυκλοφορούν ελεύθερα σε Κράτος –Μέλος είναι :

- Εκείνα για τα οποία έχουν τηρηθεί οι διατυπώσεις εισαγωγής
 - Εκείνα για τα οποία το Κράτος-Μέλος εισαγωγής έχει εισπράξει τους απαιτούμενους δασμούς και φορολογικές επιβαρύνσεις ισοδύναμου αποτελέσματος

- Εκείνα για τα οποία δεν έχουν επιστραφεί ολικά ή μερικά αυτοί οι δασμοί και οι επιβαρύνσεις.

Η σημασία των άρθρων 28 και 29 είναι ότι δεν μπορεί να επιβληθούν από ένα Κράτος-Μέλος μέτρα δυσμενέστερα για τα εισαγόμενα προϊόντα από ό,τι στα εγχώρια. Το ΔΕΚ έκρινε ότι απαγορεύεται όχι μόνο η εκστρατεία για την προώθηση των εθνικών προϊόντων αλλά και η υποχρέωση των παραγωγών να καταγράφουν τη χώρα προέλευσης ενός προϊόντος.

Το ΔΕΚ έκρινε ότι εάν ένα εμπόρευμα παρασκευάστηκε και τέθηκε σε κυκλοφορία νόμιμα σε κάποιο Κράτος-Μέλος όλα τα υπόλοιπα Κράτη-Μέλη υποχρεούνται να επιτρέπουν την ελεύθερη κυκλοφορία του στο εσωτερικό τους. Από αυτήν την κρίση του ΔΕΚ απορρέουν τρεις κανόνες: Πρώτον η νομιμότητα του ρυθμιστικού ελέγχου του κράτους παραγωγής, Δεύτερον η αμοιβαία αναγνώριση και Τρίτον ότι εάν το κράτος παραγωγής θέλει να εξαγάγει τα προϊόντα του στα άλλα Κράτη-Μέλη της Ε.Ε πρέπει να λαμβάνει υπόψη του και τα δικά τους δημόσια συμφέροντα (π.χ προστασία της δημόσιας υγείας, του περιβάλλοντος κ.τ.λ).

ΕΞΑΙΡΕΣΕΙΣ στην εφαρμογή των τεσσάρων ελευθεριών προβλέπονται είτε από το κοινοτικό δίκαιο είτε από τη νομολογία του ΔΕΚ.

Η εφαρμογή των τεσσάρων ελευθεριών γνωρίζει εξαιρέσεις μερικές από τις οποίες προβλέπονται από το κοινοτικό δίκαιο και είναι: η δημόσια ασφάλεια, η δημόσια τάξη, η δημόσια ηθική, η προστασία της υγείας και της ζωής των ανθρώπων και των ζώων ή προφύλαξης των φυτών, η προστασία των εθνικών θησαυρών που έχουν καλλιτεχνική, ιστορική ή αρχαιολογική αξία, η προστασία της βιομηχανικής και εμπορικής ιδιοκτησίας. Επιπλέον το ΔΕΚ έχει δεχθεί εξαιρέσεις εάν δικαιολογούνται από επιτακτικές ανάγκες προστασίας του δημοσίου συμφέροντος (όχι η προστασία οικονομικών συμφερόντων). Ως επιτακτική ανάγκη προστασίας του δημοσίου συμφέροντος έχει κριθεί ότι είναι: η αποτελεσματικότητα των φορολογικών ελέγχων, η προστασία του καταναλωτή, η προστασία

του ανόθευτου χαρακτήρα των εμπορικών συναλλαγών, η προστασία του περιβάλλοντος, η ελευθερία έκφρασης γνώμης μέσω της ύπαρξης πολλών μέσων μαζικής ενημέρωσης.

13. Η ΕΛΕΥΘΕΡΗ Η ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

Σύμφωνα με το άρθρο 39 της ΣυνθΕΚ, το οποίο αφορά εργαζομένους με σχέση εξαρτημένης εργασίας, εξασφαλίζεται η ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων εντός της Κοινότητας που συνεπάγεται την κατάργηση κάθε διάκρισης λόγω ιθαγένειας μεταξύ των εργαζομένων των Κρατών-Μελών με την επιφύλαξη περιορισμών που δικαιολογούνται από λόγους δημόσιας τάξης, δημόσιας ασφάλειας και δημόσιας υγείας.

Σύμφωνα με το άρθρο 43 της ΣυνθΕΚ, το οποίο συμπληρώνει το προαναφερόμενο άρθρο 39, εξασφαλίζεται η ελευθερία εγκατάστασης των αυτοαπασχολούμενων, φυσικών και νομικών προσώπων. Ελευθερία εγκατάστασης σημαίνει ίδρυση εταιρείας από υπήκοο ενός Κράτους-Μέλους στην επικράτεια άλλου Κράτους-Μέλους, μεταφορά της έδρας μίας υπάρχουσας εταιρείας σε άλλο Κράτος-Μέλος, ίδρυση υποκαταστήματος ή θυγατρικής εταιρείας σε άλλο Κράτος-Μέλος.

Με βάση την αρχή της απαγόρευσης των διακρίσεων οι Ευρωπαίοι πολίτες πρέπει να τυγχάνουν της ίδιας μεταχείρισης με τους ημεδαπούς εργαζομένους όσον αφορά κυρίως την πρόσβαση στην απασχόληση, την αμοιβή, τα φορολογικά πλεονεκτήματα, την απόλυση. Ακόμη και μετά τη λύση της εργασιακής τους σχέσης μπορούν παραμείνουν στη χώρα υποδοχής. Απαγορεύονται όχι μόνο οι άμεσες αλλά και οι έμμεσες αρνητικές διακρίσεις όπως π.χ. η γνώση κάποιας γλώσσας μπορεί να είναι προϋπόθεση για την πρόσληψη εργαζομένου αρκεί να μην τίθεται ως όρος να είναι η γλώσσα αυτή η μητρική του εργαζομένου.

Δικαίωμα εισόδου και παραμονής αποκτούν και οι συγγενείς του ευρωπαίου πολίτη που είναι πολίτες τρίτης χώρας και ειδικότερα: ο/η σύζυγος, τα τέκνα κάτω των 21 ετών και οι συντηρούμενοι από τον πολίτη ανιόντες.

Εξαιρέση: Τα ανωτέρω δεν εφαρμόζονται προκειμένου περί απασχόλησης στη δημόσια διοίκηση. Επιπλέον, μία χώρα μπορεί να αρνηθεί την άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας σε ευρωπαίο πολίτη (αυτοαπασχολούμενο ή με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας) μόνο για λόγους δημόσιας υγείας, δημόσιας πολιτικής και δημόσιας ασφάλειας.

Αντίθετα από ότι συμβαίνει με τα προϊόντα των τρίτων χωρών που εφόσον εισαχθούν στην Κοινότητα υπό συγκεκριμένους όρους διακινούνται ελεύθερα στα Κράτη-Μέλη, οι πολίτες τρίτων χωρών δεν έχουν το αντίστοιχο δικαίωμα αφού η άδεια παραμονής και εργασίας τους δεν εκτείνεται πέραν του Κράτους-Μέλους που την εξέδωσε.

Η εφαρμογή των δύο ανωτέρω διατάξεων (άρθρα 39 και 43 της ΣυνθΕΚ) προϋποθέτει να είναι η οικονομική δραστηριότητα εργασία για την οποία προβλέπεται τίμημα και η ανταμοιβή μπορεί να είναι σε είδος και όχι μόνο σε χρήμα.

14. ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Σύμφωνα με το άρθρο 49 της ΣυνθΕΚ περιορισμοί της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών στο εσωτερικό της Κοινότητας απαγορεύονται όσον αφορά τους υπηκόους Κρατών-Μελών που είναι εγκατεστημένοι σε Κράτος Μέλος διαφορετικό από εκείνο του αποδέκτη της παροχής. Η ελεύθερη παροχή υπηρεσιών συνεπάγεται, καταρχήν, πλήρη απαγόρευση διακριτικής μεταχείρισης λόγω ιθαγενείας. Εθνικοί περιορισμοί επιτρέπονται μόνο αν δικαιολογούνται από επιτακτικό λόγο προστασίας του δημοσίου συμφέροντος και σέβονται την αρχή της αναλογικότητας δηλ. οι περιορισμοί είναι κατάλληλοι για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού και αναγκαίοι δηλ. άλλο ηπιότερο μέτρο δεν θα έχει αποτέλεσμα.

Σύμφωνα με το άρθρο 50 της ΣυνθΕΚ ως υπηρεσίες ορίζονται οι παροχές που κατά κανόνα προσφέρονται αντί αμοιβής και δεν διέπονται από τις διατάξεις σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία εμπορευμάτων, κεφαλαίων και προσώπων. Οι υπηρεσίες περιλαμβάνουν κυρίως τις βιομηχανικές, εμπορικές, βιοτεχνικές δραστηριότητες και τις δραστηριότητες των ελευθέρων επαγγελματιών. Προϋποθέσεις, συνεπώς, για την υπαγωγή μίας δραστηριότητας στις έννοια 'υπηρεσία' είναι ο οικονομικός χαρακτήρας της δραστηριότητας παροχής υπηρεσίας (δεν καλύπτονται δηλ. κρατικές υπηρεσίες που προσφέρονται δωρεάν) καθώς και ο προσωρινός χαρακτήρας της οικονομικής δραστηριότητας ο οποίος κρίνεται βάσει της διάρκειας, της συχνότητας, της περιοδικότητας και της συνέχειας της παροχής.

Για την εφαρμογή του άρθρου 49 της ΣυνθΕΚ κριτήριο είναι το στοιχείο της διασυνοριακότητας. Η υπηρεσία δηλ. να παρέχεται ως εξής:

- Είτε ο πάροχος της υπηρεσίας να μεταβαίνει στο κράτος του αποδέκτη της υπηρεσίας
- Είτε ο αποδέκτης της υπηρεσίας να μεταβαίνει στο κράτος που την παρέχει (π.χ. μετάβαση ασθενή σε άλλο κράτος για την παροχή ιατρικών υπηρεσιών).

- Είτε η υπηρεσία να διαβαίνει τα σύνορα και όχι τα πρόσωπα (πάροχος ή αποδέκτης) όπως συμβαίνει με τις ραδιοτηλεοπτικές εκπομπές σε άλλο κράτος, παροχή νομικών υπηρεσιών διά τηλεφώνου).
- Είτε και ο πάροχος και ο αποδέκτης της υπηρεσίας να μεταβαίνουν σε άλλο κράτος (π.χ. ξεναγός).

15. ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ

Σύμφωνα με το άρθρο 56 της ΣυνθΕΚ απαγορεύεται οποιοσδήποτε περιορισμός των κινήσεων κεφαλαίων μεταξύ Κρατών-Μελών και μεταξύ Κρατών-Μελών και τρίτων χωρών. Η διάταξη αυτή εφαρμόζεται δηλ. για κεφάλαια που προέρχονται τόσο από Κράτη-Μέλη όσο και από τρίτες χώρες. Φορείς του δικαιώματος είναι τα πρόσωπα (φυσικά και νομικά) που κατοικούν σε ένα Κράτος-Μέλος. Η διάταξη αφορά σε όλα τα κεφάλαια που βρίσκονται μέσα στην Κοινότητα ανεξαρτήτως ιθαγενείας των κατόχων τους.

Όπως και στις υπόλοιπες ελευθερίες περιοριστικά εθνικά μέτρα μπορούν να επιβληθούν για λόγους δημοσίου συμφέροντος (π.χ καταπολέμηση 'ξεπλύματος' βρώμικου χρήματος). Αυτά δε τα μέτρα πρέπει να σέβονται την αρχή της αναλογικότητας να είναι δηλ. αναγκαία και κατάλληλα για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού.

Από τον κανόνα της ελεύθερης κυκλοφορίας κεφαλαίων από ή προς τρίτες χώρες προβλέπονται δύο εξαιρέσεις:

- i) Στην περίπτωση που τέτοιες κινήσεις προκαλούν ή απειλούν να προκαλέσουν σοβαρές δυσχέρειες στη λειτουργία της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης μπορούν να ληφθούν μέτρα διασφάλισης για χρονικό διάστημα μέχρι 6 μηνών και
- ii) Στο πλαίσιο της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας μπορεί να αποφασιστεί μερική ή ολοκληρωτική μείωση ή διακοπή των οικονομικών σχέσεων με κάποια ή περισσότερες τρίτες χώρες, άρα και της ελεύθερης κίνησης των κεφαλαίων.

16. Από το Τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου ως τη Δημιουργία των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (1958)

- Τα πρώτα βήματα συνεργασίας των κρατών της Δυτικής Ευρώπης είναι οικονομικής φύσεως.
- ΟΕΟΣ (Οργανισμός Ευρωπαϊκής Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης) (1948), πρόδρομος του ΟΑΣΑ (1961), οργανώνει τη συνεργασία ανάμεσα στα δεκάξι ευρωπαϊκά κράτη που λαμβάνουν τη βοήθεια του αμερικάνικου σχεδίου Marshall
- Το Συμβούλιο της Ευρώπης (1949), παρήγαγε συμφωνίες σε νομικά, οικονομικά, κοινωνικά, πολιτιστικά και οικονομικά ζητήματα.
- NATO (1949), αντιστάθμισμα στην αυξανόμενη στρατιωτική ισχύ της ΕΣΣΔ, κυριάρχησε η Ατλαντική λογική στα ζητήματα ασφαλείας.
- Ευρωπαϊκή Κοινότητα Άνθρακα και Χάλυβα (ΕΚΑΧ) (1951), Γαλλία, Γερμανία, Βέλγιο, Κάτω Χώρες, Λουξεμβούργο, Ιταλία.
- Ευρωπαϊκή Αμυντική Κοινότητα (ΕΑΚ) (1952), **δεν** τέθηκε ποτέ σε ισχύ εξαιτίας των γαλλικών επιφυλάξεων.
- Τα κράτη ενώ μπορούν να συνεργάζονται για την επίτευξη των κοινών οικονομικών τους συμφερόντων, **δεν** είναι διατεθειμένα να κάνουν συμβιβασμούς σε πολιτικό επίπεδο.

17. Οι Συνθήκες της Ρώμης (1958)

- Υπογραφή δύο συνθηκών η μια αφορά τη συνεργασία σε θέματα ατομικής ενέργειας (ΕΚΑΕ) και η δεύτερη την οικονομική συνεργασία, αλλά όχι αποκλειστικά.
- Η Συνθήκη της Ρώμης με την οποία δημιουργήθηκε η ΕΟΚ δημιούργησε μια τελωνιακή ένωση
- Χαρακτηριστικά Τελωνειακής Ένωσης
 1. Ζώνη Ελεύθερων Συναλλαγών στο εσωτερικό της
 2. Κοινό εξωτερικό δασμολόγιο, κοινή εμπορική πολιτική
 3. Διέφερε από τη Ζώνη Ελεύθερων Συναλλαγών (ΖΕΣ), διότι η τελευταία
- Δημιουργία Κοινή Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ) για λόγους πολιτικούς και οικονομικούς
- Τα θεσμικά όργανα που δημιουργήθηκαν είναι:
 1. Επιτροπή
 2. Συμβούλιο
 3. Συνέλευση
 4. Δικαστήριο

Επικουρικά Όργανα: Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (ΟΚΕ), Ελεγκτικό Συνέδριο

18. Η Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη

- Κατάρρευση του συστήματος Bretton Woods λόγω της δημοσιονομικής και φορολογικής πολιτικής των ΗΠΑ, ως αποτέλεσμα της πολιτικής του Βιετνάμ. Το 1981 και 1986 προσχωρήσεις της Ελλάδας, της Ισπανίας και της Πορτογαλίας.
- Η Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη (ΕΕΠ), είναι η πρώτη αναθεώρηση της Συνθήκης της Ρώμης (1987). Αιτία της ήταν η αντιμετώπιση του διεθνούς ανταγωνισμού των ΗΠΑ και της Ιαπωνίας στο χώρο της υψηλής τεχνολογίας. Κατέταξε τα μη δασμολογικά εμπόδια σε τρεις κατηγορίες:
 1. Τεχνικά εμπόδια
 2. Φυσικά εμπόδια
 3. Φορολογικά εμπόδια
- Βασικός στόχος η ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς ως το 1992 και καθορίζει νέους στόχους σε τομείς όπως περιβάλλον, έρευνα και τεχνολογία.

19. Η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (1993)

- Παράγοντες που συνέβαλαν στην εμφάνιση της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση
 1. Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη
 2. Ευρωπαϊκό annus mirabilis
 3. Επανένωση της Γερμανίας (1990)
- Υπογραφή Συνθήκης Μάαστριχτ (1992), σε ισχύ από 1^η Νοεμβρίου 1993. Είναι αναθεωρητική των προηγούμενων συνθηκών περιλαμβάνει τη δημιουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τρεις πυλώνες: την Ευρωπαϊκή Κοινότητα, την Κοινή Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Ασφάλειας (ΚΕΠΠΑ) και τη συνεργασία σε θέματα δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων. Και οι τρεις πυλώνες μοιράζονται το ίδιο θεσμικό πλαίσιο
 - Η Ευρωπαϊκή Ένωση **δε** διαθέτει θεσμικά όργανα, δανείζεται εκείνα της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.
 - Εισάγεται η αρχή της επικουρικότητας ως απάντηση στο πρόβλημα της κατανομής αρμοδιοτήτων μεταξύ των κρατών-μελών και της Ένωσης.
 - Περιληπτικά περιλαμβάνει:
 1. Τροποποιήσεις και προσθήκες και στις τρεις υφιστάμενες Συνθήκες για την ΕΚΑΧ, την Ευρατόμ και την ΕΟΚ.
 2. Συνεργασία στους τομείς της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων, συνεργασία αστυνομικών και δικαστικών αρχών.

3. Κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλεια, ειδικές διατάξεις για την κοινωνική πολιτική.
 4. Δημιουργία σε τρεις φάσεις μιας Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης (ONE).
- Ενότητα 2.5 Η Διακυβερνητική Διάσκεψη του 1996 και η Συνθήκη του Άμστερνταμ (1997)
 - Η Διακυβερνητική Σύσκεψη αποτελεί διαπραγμάτευση μεταξύ κυβερνήσεων έξω από το πλαίσιο διαδικασιών της Ένωσης και των θεσμικών οργάνων. Όλες οι Ευρωπαϊκές Συνθήκες έχουν τροποποιηθεί μέσω των Διακυβερνητικών Διασκέψεων
 - Η Συνθήκη του Μάαστριχτ για την Ευρωπαϊκή Ένωση καθιέρωσε μια διαδικασία για πρώτη φορά για την αναθεώρησή της.
 - Συνθήκη του Άμστερνταμ (1997), κρατάει αναλλοίωτη τη δομή της Ένωσης σε τρεις πυλώνες αν και ο τρίτος εμφανίζεται σημαντικά διαφοροποιημένος σε σχέση με τη Συνθήκη του Μάαστριχτ καθώς θέματα μεταφέρθηκαν στην κοινοτική μέθοδο λήψης αποφάσεων.

20. Η Συνθήκη της Νίκαιας

- Η ΔΔ του 2000 είχε ως σκοπό την αναθεώρηση ορισμένων διατάξεων που θα έπρεπε να είχαν αναθεωρηθεί κατά την προηγούμενη ΔΔ, τα υπόλοιπα του Άμστερνταμ.
- Η διάσκεψη περιλαμβάνει τα εξής θέματα:
 1. το μέγεθος και τη σύνθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής
 2. η στάθμιση των ψήφων.
 3. Πιθανότητα επέκτασης της ειδικής πλειοψηφίας.
 - 4.Αναγκαία τροποποίηση των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων
 5. Σύνθεση Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου
 6. Αναδιοργάνωση Δικαστηρίου και Πρωτοδικείου
 7. Σύνθεση των επικουρικών οργάνων της ΕΕ 8. Ευελιξία ή 'στενότερη συνεργασία ' '

21. Η Συνταγματική Συνθήκη

- Η Συνταγματική Συνθήκη, κυριότερες διατάξεις
 - 1.Θέση Προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου με θητεία 2,5 χρόνια και δικαίωμα ανανέωσης μιας ακόμη θητείας.
 2. Στα Συμβούλια των Υπουργών ισχύει το σύστημα κυκλικής προεδρίας, θα ασκείται για 18 μήνες από μια ομάδα τριών χωρών και στην οποία θα εναλλάσσεται για 6 μήνες στην προεδρία το κάθε μέλος.
 3. Νέα θέση Υπουργού Εξωτερικών της Ένωσης.
 4. Αύξηση των ευρωβουλευτών από 732 σε 750, με ελάχιστο όριο τους 6 και ανώτατο τους 96.
 5. Από το 2014 θα μετέχουν τα 2/3 των χωρών με αυστηρά ισότιμη εναλλαγή, ώστε για 10 χρόνια σε μια 15ετή περίοδο να διαθέτει κάθε χώρα έναν επίτροπο.

6. Στη διαδικασία λήψης αποφάσεων ειδική πλειοψηφία 55% με συμμετοχή τουλάχιστον 15 κρατών με αντιστοιχία πληθυσμού στο 65%.

7. Επέκταση της ειδικής πλειοψηφίας σε θέματα μετανάστευσης, δικαστικής και αστυνομικής προστασίας. Καταργείται η αρνησικυρία σε 50 περίπου χώρους πολιτικής.

8. Επέκταση του πεδίου εφαρμογής της διαδικασίας της συναπόφασης.

9. Δικαίωμα λαϊκής πρωτοβουλίας εάν ζητηθεί μέσω 1εκατομμυρίου υπογραφών.

10. Ενιαία νομική προσωπικότητα της Ένωσης.

11. Θέσπιση της ρήτρας αμοιβαίας συνδρομής.

12. Κατάργηση των τριών πυλώνων.

13. Δικαίωμα εθελοντικής αποχώρησης ενός κράτους μέλους.

14. Ενίσχυση της κοινωνικής δράσης της Ένωσης.

15. Νομική δεσμευτική ισχύ του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων.

22. Η Μεταρρυθμιστική Συνθήκη [Συνθήκη της Λισαβόνας]

- Τέθηκε σε ισχύ από τη 1.12.2009
- Οι Συνθήκες πλέον είναι δύο: Η Συνθήκη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η Συνθήκη της Λισαβόνας δεν τις αντικαθιστά απλά τις αναθεωρεί και τις δύο και ονοματίζει τη πρώτη Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ).
- Η αναφορά σε Κοινότητα ή Ευρωπαϊκή Κοινότητα **αντικαθίσταται** με τον όρο Ένωση.
- Υπήρξε δύσκολη η διαδικασία κύρωσης. Λόγω της Ιρλανδίας η Ε.Ε. προχώρησε σε σειρά δεσμεύσεων γνωστές ως Ίρλανδικές εγγυήσεις
- Ασχολείται σχεδόν αποκλειστικά από θεσμικά ζητήματα.
- **Δεν** καταργεί τις προηγούμενες Συνθήκες, παραμένουν σε ισχύ
- Ενότητα 2.8 Η Μεταρρυθμιστική Συνθήκη (Η Συνθήκη της Λισαβόνας) (... συνέχεια)
- Βασικά Χαρακτηριστικά
 1. Τροποποιεί τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (1993) και τη Συνθήκη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (1958). Οι συμβολικοί χαρακτήρα διατάξεις έχουν απαλοιφθεί.
 2. Αποκτά νομική διεθνή προσωπικότητα που της αποδίδεται ρητώς από τα μέλη. Κατάργηση των τριών πυλώνων της Ε.Ε. και η ένταξη της σχετικής ύλης σε μια μοναδική διαδικασία λήψης αποφάσεων, συνήθης νομοθετική διαδικασία.

3. Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου με θητεία 2,5 χρόνια, 5 χρόνια ο χρόνος μέγιστης παραμονής. Η εκ περιτροπής εξαμηνιαία Προεδρία παραμένει σε ισχύ για τα επιμέρους τομεακά συμβούλια. Ο Ύπατος αρμοστής για τα Εξωτερικά θέματα και την πολιτική ασφάλειας συνδυάζει την προηγούμενη θέση του Αντιπροέδρου της Επιτροπής και Επιτρόπου για τα εξωτερικά θέματα με εκείνη του Ύπατου αρμοστή και θα προΐσταται της Υπηρεσίας Εξωτερικής Δράσης της Ε.Ε. και θα υποβοηθείται από τη Διπλωματική Υπηρεσία, η οποία δημιουργείται για πρώτη φορά. Συνδυάζει τρεις λειτουργίες: Πρόεδρος του Συμβουλίου Εξωτερικών Υποθέσεων, Αντιπρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και Ύπατος Αρμοστής.

4. Αλλαγές στη διαδικασία λήψης αποφάσεων, σύστημα διπλής πλειοψηφίας. Πιο διαφανές και κατανοητό σύστημα. Θα βρίσκεται σε αποκλειστική εφαρμογή από το 2017. Η ειδική πλειοψηφία θα ισχύει μόνο για τα Συμβούλια των Υπουργών.

5. Αναβαθμίζεται ο ρόλος των Εθνικών Κοινοβουλίων, αποκτούν σημαντικό αν και περιορισμένο ρόλο στη διαδικασία λήψης αποφάσεων.

6. Χάρτα των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Εμπεριέχει 50 θεμελιώδη δικαιώματα και οριζόντιες διατάξεις που ορίζουν την εφαρμογή της Χάρτας. Τα περιεχόμενα κατανέμονται σε 6 ενότητες.

7. Κατανομή αρμοδιοτήτων, σύστημα πολυεπίπεδης διακυβέρνησης, είναι γνωστός και ως αρχή της επικουρικότητας. Όσες αρμοδιότητες δεν έχουν παραχωρηθεί στην Ε.Ε. ανήκουν στα κράτη μέλη. Οι αρμοδιότητες της Ε.Ε. είναι αποκλειστικές, συντρέχουσες και υποστηρικτικές.

23. Η ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή: Δομή και Σύνθεση

- Ευρωπαϊκή Επιτροπή (άρθρο 157 Συνθ. Ε.Ε.), 20 ικανοί και ανεξάρτητοι κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους πολίτες των κρατών μελών της Ε.Ε. , οι οποίοι συναποτελούν την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. (Ορισμός του 1993). Τα μέλη είναι ανεξάρτητα κατά την άσκηση των καθηκόντων τους. Δεν επαναπροσδιορίζονται για δεύτερη θητεία. Οι Επίτροποι είναι πολιτικές προσωπικότητες εμπέλειας με δικές τους απόψεις και συνεισφορές στα κοινά, **όχι** απλώς εκτελεστικά όργανα.
- Πλέον αποτελείται από **27** μέλη.
- Είναι απαραίτητο τα μέλη της Επιτροπής να φέρουν την ιθαγένεια ενός κράτους μέλους της Ένωσης. Ο αριθμός τους δύναται να τροποποιηθεί ομόφωνα από το Συμβούλιο. Η θητεία τους είναι πενταετής, ώστε να συμβαδίζει με τη θητεία του Ε. Κοινοβουλίου με δυνατότητα ανανέωσης.
- Βρίσκεται σε απαρτία όταν παρευρίσκονται 14 από αυτά, συνεδριάζει εβδομαδιαία, χωρίς μεταφραστές και λαμβάνει αποφάσεις με απλή πλειοψηφία (14/27).

- Ο Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής προτείνεται με κοινή συμφωνία των κρατών μελών κατόπιν διαβουλεύσεων με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.
 - Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ορίζει δυο αντιπροέδρους από τα μέλη της, ο ένας από τους οποίους είναι ο Ύπατος Αρμοστής.
 - Οι Επίτροποι υποβοηθούνται στο έργο τους από τρεις κυρίως παράγοντες, που δεν αναφέρονται στις Συνθήκες
 1. τις προσωπικές ομάδες των Επιτρόπων
 2. τη Γενική Γραμματεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής
 3. τις διοικητικές υπηρεσίες και το προσωπικό της
 - Υπό τη Προεδρία Romano Prodi από το Σεπτέμβριο του 1999 προχώρησε σε αναθεώρηση με τη δημιουργία 36 Γενικών Διευθύνσεων και Υπηρεσιών.
 - Η πιο σημαντική αρμοδιότητα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής είναι η πρωτοβουλιακή και διαμεσολαβητική λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
 - Προτείνει την κοινοτική νομοθεσία στο Συμβούλιο των Υπουργών και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, συνήθως ομόφωνα, σε περίπτωση που χρειαστεί η απλή πλειοψηφία, ισχύει η αρχή της συλλογικής ευθύνης.
 - Το Συμβούλιο μπορεί να τροποποιεί την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής μόνο με ομοφωνία και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή μπορεί να τροποποιήσει την πρόταση της κατά βούληση.
 - Το δίκτυο των συμβουλευτικών επιτροπών της Επιτροπής διακρίνεται σε δύο κατηγορίες:
 1. Επιτροπές Ειδικών
 2. Συμβουλευτικές Επιτροπές

24. Οι Λειτουργίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

- Μετά τη Συνθήκη του Άμστερνταμ η Ευρωπαϊκή Επιτροπή οφείλει κάθε φορά να λαμβάνει υπόψη της την αρχή της επικουρικότητας.
- Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποτελεί θεματοφύλακα των Συνθηκών.
- Κανονιστική λειτουργία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, αναλύεται σε δύο επιμέρους καθήκοντα:
 1. να παρακολουθεί τις δραστηριότητες των άλλων θεσμικών οργάνων
 2. να πείσει για την αναγκαιότητα εφαρμογής των συμφωνημένων πολιτικών ή να προσφύγει στο Δικαστήριο. Δρα ως εισαγγελέας.

- Διοικητική λειτουργία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, πλήθος κανονιστικών αποφάσεων εμπίπτουν στη δικαιοδοσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
-
- **Αρμοδιότητες της Επιτροπής:**
 1. Αποκλειστικό πλαίσιο πρωτοβουλίας στο πλαίσιο της Ε.Κ., μη αποκλειστικό δικαίωμα πρωτοβουλίας στα πλαίσια της ΚΕΠΠΑ.
 2. Δικαίωμα συμμετοχής στα Συμβούλια των Υπουργών.
 3. Έκδοση συστάσεων και γνωμών.
 4. Δικαίωμα εποπτείας της εφαρμογής των Συνθηκών.
 5. Εφαρμογή των κανονισμών της ΚΑΠ.
 6. Εκπροσώπηση της Ε.Ε. με τους άλλους διεθνείς οργανισμούς.
 7. Εκπροσώπηση της Ε.Ε. σε διαπραγματεύσεις για εμπορικές Συνθήκες.
- 8. Δικαίωμα ελέγχου και πρόσληψης του προσωπικού.
- 9. Πλήρης συμμετοχή και πληροφόρηση στις διαδικασίες της ΚΕΠΠΑ και ΣΔΕ.
- 10. Δικαίωμα διαχείρισης του προϋπολογισμού της Ένωσης.
- Τροποποίηση της Επιτροπής μετά τη Συνθήκη της Νίκαιας
- Οι ικανότητες και η ανεξαρτησία των μελών είναι αναμφισβήτητη.
- Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα αποτελείται από ένα υπήκοο κράτος μέλος.
- Ο αριθμός των μελών θα είναι μικρότερος του αριθμού των κρατών μελών.
- Με αυτή τη σύνθεση έχει αναλάβει τα καθήκοντά της από 1^η Ιανουαρίου 2009.
- Το συμβούλιο με ομοφωνία θα ορίσει τον αριθμό των μελών της Επιτροπής και τις λεπτομέρειες εφαρμογής του νέου συστήματος της εκ περιτροπής ορισμού των Επιτρόπων.
- Αναβάθμιση του ρόλου του Προέδρου της Επιτροπής, έχει ευθύνη της εσωτερικής αναδιοργάνωσης της Επιτροπής ώστε να δρά αποτελεσματικά και με συνοχή στη βάση της συλλογικής ευθύνης.
- Με τη Συνθήκη της Λισαβόνας, η Επιτροπή διατηρεί το δικαίωμα νομοθετικής πρωτοβουλίας και το επεκτείνει στις περιπτώσεις του παλιού Τρίτου Πυλώνα.
- Για πρώτη φορά η Επιτροπή ως σώμα είναι υπόλογη στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

25. Το Συμβούλιο Υπουργών

Δομή και Σύνθεση

- Είναι το κύριο νομοθετικό όργανο της Ε.Ε.
- Αποτελείται από εκπροσώπους των κρατών μελών σε επίπεδο υπουργού με αρμοδιότητα να δεσμεύει τη κυβέρνηση του κράτους μέλους. (καθ' ύλη αρμοδιότητα των κρατών μελών).
- Τα μέλη ανέρχονται σε 27.
- Η λήψη αποφάσεων του Συμβουλίου περιορίζεται σε ad referendum, δεν επιτρέπεται δηλαδή ο υπουργός να ψηφίζει υπό αίρεση ότι θα συμφωνήσει και η Κυβέρνηση της χώρας του ή άλλο πολιτειακό όργανο μετά.
- Ο μέγιστος αριθμός των συμβούλων είναι 15.
- Γίνονται συνεδριάσεις των Συμβουλίων Υπουργών γίνονται μόνο όταν υπάρχει ουσιαστική ημερήσια διάταξη, έχει αναλάβει και την ευθύνη της προετοιμασίας των Ευρωπαϊκών Συμβουλίων.
- Όλα τα κράτη μέλη έχουν μόνιμη αντιπροσωπεία με έναν μόνιμο αντιπρόσωπο.
- Ύπαρξη Επιτροπής Μόνιμων Αντιπροσώπων, COREPER. Χωρίζεται σε δύο μέρη COREPER 1 και COREPER 2. Η COREPER 2 αποτελείται από μόνιμους αντιπροσώπους σε βαθμό Πρέσβευων, υποβοηθείται από την ομάδα Antici και ασχολείται με εργασίες της Προεδρίας ως προς τη διαχείριση και το σχεδιασμό των εργασιών του Συμβουλίου, ενώ η COREPER 1 αποτελείται από αναπληρωτές και ασχολείται με θέματα τεχνικού, τομειακού χαρακτήρα. Έχει την ευθύνη για την προετοιμασία και την παρουσίαση όλων των θεμάτων στα Συμβούλια των Υπουργών.
- Υπάρχουν και άλλες επιτροπές στην ιεραρχία του Συμβουλίου, αποτελούνται με εθνικούς εκπροσώπους.
 1. Η επιτροπή του άρθρου 133 ΣΑΜ υποβοήθησε της Επιτροπής στις εμπορικές διαπραγματεύσεις της Ένωσης με τρίτες χώρες.
 2. Ειδική Επιτροπή για τη Γεωργία, εκπρόσωποι των Υπουργών Γεωργίας.
 3. Οικονομική και Δημοσιονομική Επιτροπή (1999) για τους σκοπούς της ΟΝΕ, για τα ζητήματα της απασχόλησης υπάρχει η Διαρκής Επιτροπή για την Απασχόληση.
- Ύπαρξη Γραμματείας του Συμβουλίου, ο Γενικός Γραμματέας του Συμβουλίου είναι ταυτόχρονα και Ύπατος Εκπρόσωπος της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

- **Διαδικασία Λήψης Αποφάσεων**

- Ανάλογα με το θέμα απαιτούνται διαφορετικές πλειοψηφίες. Δύο οι συνήθεις τρόποι λήψης αποφάσεων ομοφωνία και ειδική πλειοψηφία. Οι αποχές **δεν** εμποδίζουν το Συμβούλιο να αποφασίζει με ομοφωνία. Σε περιπτώσεις ειδικής πλειοψηφίας, οι ψήφοι αντανakλούν την πληθυσμό της χώρας. Οι μεγάλες χώρες έχουν 29 ψήφους και οι μικρότερες αναλογικά λιγότερες. Οι απαιτούμενοι ψήφοι 258 από 345 (70%). Πρέπει να ψηφίσουν υπέρ της πρότασης τουλάχιστον 10 χώρες.
- Ευνοούνται κυρίως τα μικρά κράτη.
- Με βάση τη Συνθήκη της Νίκαιας οι αποφάσεις λαμβάνονται με βάση τρεις άξονες:

1. Ειδική πλειοψηφία των ψήφων 258/345 με βάση την αντιστάθμιση που αποφασίστηκε στη Νίκαια ή ποσοστό επί του συνόλου των ψήφων 74,67%
 2. Η ειδική πλειοψηφία συγκροτείται τουλάχιστον από 14 κράτη μέλη.
 3. Οι αποφάσεις πρέπει να ικανοποιούν ένα πληθυσμιακό κατώφλι του 62% που απαιτεί σύμπραξη μικρών και μεγάλων χωρών. Είναι δυνατικό **δεν** ισχύει αυτομάτως. Αν δεν ικανοποιηθεί η απόφαση είναι ανυπόστατη.
- Μετά τη Συνθήκη της Λισαβόνας εισάγεται το σύστημα διπλής πλειοψηφίας. Μετά τη μεταβατική περίοδο 2014 με 2017, το σύστημα θα εφαρμόζεται αποκλειστικά από το 2017.
 - Η ειδική πλειοψηφία μαζί με τη συναπόφαση αναδεικνύονται ως η βασική διαδικασία λήψης αποφάσεων στα Συμβούλια των Υπουργών.

26. Είδη Κοινοτικής Νομοθεσίας

- Κανονισμός, γενικού και αφηρημένου χαρακτήρα διάταξη. Έχει άμεση εφαρμογή και άμεσο αποτέλεσμα και ισχύει από τη δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Ε.Ε. Καθίσταται **αυτόματα** μέρος των εθνικών νομοθεσιών. Υπερισχύει κάθε αντίθετης διάταξης νόμου και στο ελληνικό δίκαιο έχει **ισχύ τυπικού νόμου**.
- Οδηγία, δεσμευτική **μόνο** ως προς τα αποτελέσματά της στα κράτη μέλη τα οποία απευθύνεται. Το κράτος μέλος είναι ελεύθερο ως προς την επιλογή των μέσων για την επίτευξη του αποτελέσματος.
- Απόφαση, εξειδικευμένου διοικητικού χαρακτήρα πράξη η οποία είναι **δεσμευτική** στο σύνολό της μόνο για αυτούς στους οποίους απευθύνεται.

- Σύσταση, **δεν** είναι δεσμευτική πράξη.
- Γνώμη, **δεν** είναι δεσμευτική πράξη.

27. Ευελιξία

- Δυνατότητα ανάπτυξης πολιτικών στις οποίες συμμετέχουν μόνο όσα κράτη επιθυμούν.
- Όσα κράτη μέλη προτίθενται να καθιερώσουν τη στενότερη μεταξύ τους συνεργασία δύνανται να χρησιμοποιήσουν τα όργανα, τους μηχανισμούς και τις διαδικασίες της Ένωσης με κύρια προϋπόθεση η συνεργασία αυτή να προάγει τα συμφέροντα της Ένωσης και να πρεσβεύει και να σέβεται τις αρχές των Συνθηκών. Δικαίωμα συμμετοχής έχουν όλα τα κράτη μέλη και αφορά την πλειοψηφία αυτών.
- Με τη Συνθήκη της Νίκαιας διευρύνθηκαν οι δυνατότητες δημιουργίας "ευέλικτων συνεργασιών", ακόμα παραμένουν ένα θεωρητικό ενδεχόμενο.

Τρεις κατηγορίες ενισχυμένων συνεργασιών:

1. Ενοποίηση πολλών ταχυτήτων (Διαφοροποίηση ως προς το **χρόνο**).
2. Ενοποίηση Μεταβλητής Γεωμετρίας (Διαφοροποίηση ως προς το **χώρο**).
3. Ενοποίηση A la Carte (Διαφοροποίηση ως προς το **είδος**).

Η Προεδρία του Συμβουλίου

- Διαδραματίζει σημαντικό πολιτικό ρόλο. Τρεις οι λειτουργίες της Προεδρίας:
 1. Προεδρεύει των συναντήσεων του Συμβουλίου και των επιτρόπων σε συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου
 2. Σύνθεση ικανοποιητικών συμβιβασμών μεταξύ αντιτιθεμένων συμφερόντων.
 3. Συνέχεια και συνοχή των πολιτικών της Ένωσης
- Με τη Συνθήκη της Λισαβόνας, ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και του Υπατου αρμοστή στα θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας και προεδρεύει του Συμβουλίου Γενικών Υποθέσεων.
- Συγκαλεί τις συνεδριάσεις και υποβοηθείται το έργο της από τη Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

28. ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

Σύνθεση και Οργάνωση του Ε.Κ.

- Το εκλογικό σύστημα απαρτίζεται πλέον από 626 μέλη.
- Το εκλογικό σύστημα που χρησιμοποιείται για την εκλογή των Ευρωβουλευτών **δεν** είναι ενιαίο. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δεν έχει μόνιμη έδρα. Η Ολομέλεια συνεδριάζει στο Στρασβούργο, η Γραμματεία εδρεύει στο Λουξεμβούργο ενώ οι Επιτροπές συνεδριάζουν στις Βρυξέλλες.
- Συνολικά υπάρχουν 20 Επιτροπές, στις οποίες η συμμετοχή των Ευρωβουλευτών είναι ανάλογη της πολιτικής ομάδας στην οποία ανήκουν.
- Η Συνθ. Ε.Ε. ενίσχυσε τις δυνατότητες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου:
 1. Εισαγωγή του θεσμού του Συνηγόρου του Πολίτη (Ombudsman).
 2. Υποβολή αναφοράς προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο από πολίτες ή νομικά πρόσωπα.
 3. Δυνατότητα σύστασης προσωρινών Εξεταστικών των Πραγμάτων Επιτροπών.

Διαδικασίες Λήψης Αποφάσεων

- Το Κοινοβούλιο εμπλέκεται στη νομοπαραγωγική διαδικασία της Ε.Ε. με τους εξής τρόπους:
 - διαδικασία Συνεργασίας,
 - διαδικασία συναπόφασης,
 - διαδικασία συνδιαλλαγής,
 - διαδικασία Σύμφωνης γνώμης,
 - διαδικασία έμμεσης νομοθετικής πρωτοβουλίας.
- Ενότητα 5.3 Εθνικά Κοινοβούλια και Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
- Τα εθνικά κοινοβούλια **δεν** έχουν ρόλο στη διαδικασία της ευρωπαϊκής ενοποίησης.
- Τα εθνικά Κοινοβούλια έχουν αρμοδιότητες που αφορούν την επικύρωση των Συνθηκών ή την αναθεώρησή τους και την εισαγωγή νέων μελών στην Ευρωπαϊκή Ένωση.
- Έχουν ευθύνη για επικύρωση ορισμένων **μόνο** πράξεων.
- Με τη Συνθήκη της Λισαβόνας αναβαθμίζεται ο ρόλος των εθνικών κοινοβουλίων τα οποία αποκτούν σημαντικό αν και περιορισμένο ρόλο.

- Τα δικαιώματα που απορρέουν από τη Συνθήκη για τα Εθνικά Κοινοβούλια αφορούν και τα δύο νομοθετικά σώματα των κρατών μελών.
- Εφαρμογή της αρχής της επικουρικότητας και της καλής λειτουργίας της Ε.Ε.
- Εισάγονται οι διαδικασίες κίτρινης και πορτοκαλί κάρτας. Η κίτρινη κάρτα δίνει δικαίωμα στα εθνικά κοινοβούλια να εκφράσουν την ανησυχία τους προς το θεσμικό όργανο που παρήγαγε το σχέδιο νόμου ως προς την εφαρμογή της αρχής της επικουρικότητας. Η πορτοκαλί κάρτα έχει εφαρμογή μόνο κατά τη συνήθη νομοθετική διαδικασία.

29. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο

- Από το 1974 συνεδριάζει δύο φορές το χρόνο
- Καθορίζει τους γενικούς και πολιτικούς προσανατολισμούς της Ένωσης.
- Μετά από κάθε συνοδό του υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έκθεση, καθώς και ετήσια γραπτή έκθεση σχετικά με την πρόοδο που έχει σημειώσει η Ένωση.
- Η επιρροή του είναι πολιτική **όχι** νομική.
- Με τη Λισαβόνα αλλάζει η σύνθεση και συμμετέχουν ο Πρόεδρος του ΕΣ και ο Υπάτος αρμοστής ασφαλείας εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας.

30. Το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

- Ασκήει δικαιοδοτική σημασία
- Προσφεύγουν κράτη μέλη, κοινοτικά όργανα, ιδιώτες και επιχειρήσεις.
- Σκοπός είναι η ομοιόμορφη ερμηνεία του Κοινοτικού Δικαίου.
- Δυο κατηγορίες προσφυγών: Άμεσες προσφυγές και αιτήσεις ακυρώσεως προδικαστικής απόφασης.
- Σύμφωνα με τη Συνθήκη της Λισαβόνας το Δικαστήριο απαρτίζεται από το Δικαστήριο καθ' αυτό, το Γενικό Δικαστήριο, δηλαδή Πρωτοδικείο και τομεακά Δικαστήρια δηλαδή τα τομεακά Συμβούλια.
- Ενότητα 6.3 Ελεγκτικό Συνέδριο
- Αντιπρόσωπος του φορολογούμενου
- Κάθε θεσμικό και επικουρικό όργανο με πρόσβαση σε κονδύλια οφείλει να παρέχει τις πληροφορίες και τα έγγραφα που ζητεί.

- **Όχι μόνο** τα ευρωπαϊκά όργανα **αλλά** και οι εθνικές, τοπικές και περιφερειακές διοικήσεις.
- Δημοσίευση κάθε χρόνο της ετήσιας έκθεσής του

31. Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων

- Τα μέλη της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων είναι τα 27 κράτη μέλη της Ε.Ε.
- Είναι χρηματοδοτικό όργανο της Ένωσης, που χορηγεί μακροπρόθεσμα δάνεια για επενδύσεις κεφαλαίου.
- Εξετάζει σε βάθος το κάθε επενδυτικό σχέδιο, ώστε να ανταποκρίνεται στις πολιτικές της Ε.Ε.
- Ενότητα 6.5 Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και Επιτροπή Περιφερειών
- Ο ρόλος της είναι συμβουλευτικός αλλά οι γνωμοδοτήσεις της αντλούν κύρος από την ευρεία αντιπροσώπευση της κοινωνικής και οικονομικής ζωής της Ένωσης.
- Τα μέλη της προέρχονται από τη Κοινωνία των Πολιτών
- Συγκροτούνται τρεις ομάδες: εργοδότες, εργαζόμενοι, διάφορα συμφέροντα.
- Η Επιτροπή Περιφερειών είναι το νεότερο όργανο.
- Είναι συμβουλευτικό όργανο.

ΚΑΛΗ ΜΕΛΕΤΗ

B.B.